

ZPRÁVA SYNODNÍ RADY

I. Zpráva synodního seniora

Čas od minulého synodu je provázen těžko postižitelným napětím. Postihuje naši zemi, Evropu, prosakuje do církve, ekumeny, rodin, mezi blízké přátele.

Myslím, že se dělíme kdesi uvnitř na ty, kdo mají strach o svobodu, a na ty, kdo jej sice mají také, ale ohrožení svobody nepovažují za aktuálně hrozící. Lišíme se vztahem k Evropské unii, také v přístupu k homosexualitě. Chybí stanovisko naší církve, především, zda je svazek dvou lidí stejného pohlaví partnerstvím, nebo manželstvím.

Zdá se mi, že jádro problému „dělení“ vězí v interpretaci křesťanského pohledu na rodinu. Za sebe říkám, stokrát ano, rodina je důležitá. Víím, jak to bolí, když v pořádku není. Ale. Je možné říci, že to je to nejpodstatnější, co po nás Ježíš chce? Jak věřím, jednou se nás zeptá, kolik jsme vydali lásky. Ano, i v rodině, tam to ostatně často bývá nejnáročnější, což on sám v Nazaretě dobře poznal. Věřím, že se nás Kristus jednou nebude ptát způsobem - zachovals rodinu – ano, pak jsi spasen; nezachoval, pak jsi zatracen. Vždyť jistě dobře ví, kolik nelásky jsme schopni ukrýt i v navenek dobře fungující rodině. Zdá se, že právě přes křesťanský pohled na rodinu vede prasklina neklidu mezi námi.

Takže, kde se vzaly, tu se vzaly, bariery.

A teď – jaký je úkol církve? Jaký je úkol nás ve vedení církve? Setkáváme se s tímto problémem při svých návštěvách sborů, dostáváme poštu, která na toto reaguje, hovoříme o tom spolu velmi často. Hledáme - co s tím?

Podle mne – bránit se, a tomu rozdělovacímu tlaku nepodlehout. Nemůžeme na jedné straně říci – to je jedno, kdo si co myslí. Protože se jedná o více než vkus a názor, jedná se právě často o svobodu člověka a společnosti. Nemůžeme však na druhé straně říci, že je špatný ten, kdo myslí a volí jinak. Rozdělit se podle toho by bylo snadné. Ale nic víc. Jako když Ježíš řekne, že zdravit ty, které znám, není nic „navíc“. Církev má přece cosi navíc. Lásku Boží. Tu musíme kázat, dokazovat, pumpovat do sebe i kolem sebe. Vydržet a unést, že to je – pomocí slov prof. Pavla Hoška – náš společný příběh, naše společná loď, které církev říkáme, náš společný Pán a Spasitel. Tak to napětí spolu unesme a vydržme, mluvmе spolu s respektem. Unést, vydržet, a a žít spolu se bez lásky prostě nedá.

S tím souvisí i naše touha po kontaktech s ostatními církvemi ve světě. Minulý synod vzal na vědomí dohodu naší církve se synodem Lutherské církve – La Crosse Area synod – v USA. V červnu malá delegace naší církve – Oliver Engelhardt, Štěpán Brodský a já, u našich nových přátel v USA tuto dohodu podepsala.

Sešli jsme se v prvních měsících tohoto roku s v Rimavské Sobotě s vedením Křesťanské reformované církve na Slovensku, v Győru s vedením Lutherské církve v Maďarsku, v Praze s vedením církve Evangelische Kirche Berlin - Brandenburg – schlesische Oberlausitz – EKOBO. V každém z těchto setkání nakonec vyčnívala jako nejdůležitější otázka role církve ve společnosti, její politická nezávislost, co dělat proti nárůstu nesnášenlivosti a extremismu.

Rok 2018 byl provázán staletými výročími. Našeho státu, konce 1. světové války, naší Českobratrské církve evangelické, a další.

K 100. výročí ČCE jsme připravili: putovní výstavu, filmové večery, setkání v Pardubicích, konferenci v Senátu, slavnostní shromáždění v Obecním domě, knihu Příběhy víry, a další.

Jaké to mělo ovoce? Různé. Kromě jiného jsme si uvědomili, kolik zůstává nezodpovězených otázek minulosti – například náš vztah k sesterské Německé evangelické církvi v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, která na našem území vznikla po sjednocení ČCE.

S pokorou jsme přemýšleli o přítomnosti, o budoucnosti. Většinou převažoval pohled na církev Kristovu, která tu za 100 let jistě bude, pokud ovšem Kristus podruhé nepřijde. Ale zda to bude ČCE,

nebo jiná, opět s někým sloučená církev, zda bude spíše méně lidnatá, než ta současná, nebo naopak kostely nebudou stačit...

Myslím, že bez frázi a nadbytečného patosu nám došlo, že máme svou církev rádi, sílilo nás setkávání známých i neznámých, mladších i starších. Nakonec, při vši naší kritičnosti, kousek navrch měla spíše hrdost a posílení, než skepse.

A také – odhalila se nezbytnost a krása svobody. Totiž, že mít starosti, ale být svobodní, především vůči státu či nějaké ideologii, je to nejlepší.

Nechtěli jsme hradit vydání spojená s výročí z řádného rozpočtu povšechného sboru. Proto jsme vyhlásili dobrovolnou sbírku. Těm, kdo na ni přispěli, děkujeme. Peněz se sešlo mnoho. Dárců, domnívám se, mohlo být více. Nevyčítám. Spíše pátrám, co děláme špatně, když tak mohutnou kampaní nakonec oslovíme jen malou část církve.

Děkuji z celého srdce těm pracovníkům ÚCK, na nich spočívalo největší břemeno povinností při přípravě výše jmenovaných událostí. Bylo to pro ně mimořádně zatěžující. Jejich nasazení a úsilí bylo ohromné. Děkujeme.

Daniel Ženatý

II. Zpráva synodního kurátora

Velkým tématem posledního období je Strategický plán ČCE, který má církvi pomoci v období přechodu na samofinancování. Do tvorby tohoto dokumentu jsem byl zapojen s řadou dalších lidí, kteří naši církev znají a záleží jim na ní. Koncept plánu ještě před svou finalizací byl předmětem rozhovoru na semináři otevřeném všem zájemcům. I následně se uskutečnila řada prezentací a rozhovorů v jednotlivých seniorátech. Výsledek máte předložený v synodních tiscích. Víc snad pro jeho přípravu udělat nešlo. Šlo to možná dělat jinak. Ale ve strategické komisi jsme se rozhodli pro tento postup, synodní rada to podpořila a synod loni vzal na vědomí, aniž by vyslovil nějakou námitku nebo alternativu. Nyní tento plán můžete přijmout, nebo odmítnout. A já se v tuto chvíli cítím být v této věci svobodný, bez stresu, že to třeba neprojde a celá ta dlouhá práce přijde nazmar. Vždyť na tom církev nestojí. Strategický plán není novým evangeliem, ale jen pomocníkem těm, kteří o pomoc stojí.

Druhým nástrojem, kterým církev pomáhá sborům s přípravou na samofinancování, ve kterém jsem přímo zapojen, je grantový systém ČCE. Ten slouží k podpoře diakonických a rozvojových projektů našich sborů. Běží již třetím rokem. Ukazuje se, že pro někoho není problém napsat každý rok jednu až tři dobré žádosti. A jiní se o to ani nepokusí. V souvislosti s financováním staveb dvou škol Evangelické akademie bude nyní po deset let krácena částka na tyto rozvojové aktivity. Možná, že se tato doba ještě prodlouží. To na nás klade úkol, abychom rozdělovali tyto prostředky o to účelněji. Ať se dostanou tam, kde skutečně pomůžou začít něco nového. K tomu bychom rádi napomáhali umožněním větší mediální prezentace dobrých výsledků ukončených projektů a také spoluprací s fundraiserkou ČCE při hledání dalších dotačních možností z veřejných prostředků, které se na naše projekty učme lépe využívat.

Jinak vnímám současné přechodné období, že je nám nabídnuto k tomu, abychom se naučili skutečně vnímat ČCE jako svou církev, jejíž provoz musíme zaplatit sami. Stejně jako provoz své rodiny. Cokoli dostaneme z venku ve formě dotací nebo různých darů, je nám jaksi přidáno k dobru. Chápejme tak i klesající státní příspěvek na platy farářů. Bez něj by teoretická výše odvodu do Personálního fondu na jeden plný kazatelský úvazek byla již nyní při současné výši kazatelských mezd 450 000 Kč. Přitom v letošním roce vybíráme 129 000, tedy sotva třetinu! Za těchto podmínek se nám snadno plánuje další navyšování farářských mezd. Já jsem také pro to, aby se zvedly. Pamatujme ale, že tomu musí předcházet podstatné navýšení odvodů do PF, abychom měli z čeho tyto mzdy vyplácet. Státní příspěvek klesá a brzy nebude vůbec!

O rekreačních zařízeních v majetku církve souhrnnou zprávu nepředkládáme. Jen z rozpočtu povšechného sboru je vidět, jaké prostředky plánujeme v jednotlivých zařízeních investovat. Tyto

částky dlouhodobě neodpovídají potřebě. Přesto všechna zařízení plní svou funkci. Ukazuje se, jak je důležitá osoba správce. Horský domov v Herlíkovicích skvěle provozují manželé Olga a Benjamin Klinečtí, kterým patří velké uznání za jejich práci. Zbývá nám ještě dořešit osud Kunzárny. Tato horská chata byla prohlášena kulturní památkou, ale o její budoucnosti stále nemáme jasno. Sola fide v Janských Lázních provozuje od začátku zimní sezony 2018/19 Kateřina Cejnarová. Prostředí zná, protože v něm vyrůstala, ale jak se vyrovná i s novou podnikatelskou rolí v tomto středisku s letitou tradicí, to se teprve ukáže. Také v Táboře JAK v Bělči nad Orlicí došlo po letní sezoně 2018 k personální výměně. Na základě návrhu z kuratoria tábora nastoupil na místo tamního správce Václav Španihel se svou rodinou. Věřím, že to byla dobrá volba. První měsíce tomu nasvědčují. A nakonec děkuji i chotěbořskému kuratoriu za starost o chod střediska.

K 1. lednu 2018 jsem byl jmenován jednatelem Nakladatelství a knihkupectví Kalich, s.r.o. Podrobná zpráva o činnosti této společnosti je v samostatném tisku. V uplynulém roce se ledacos podařilo udělat. Přesto mám pocit, že některá moje očekávání se nenaplnila. Hlavně ta, že se jako jednatel nebudu muset po celý rok děním ve společnosti zabývat. Zprávu píšu právě v den, kdy nastupuje do funkce nový ředitel společnosti Petr Schwarz. Přeju nám oběma, ať se Kalichu daří a ať máme spolu co nejmiň věcí k řešení. To bude jasný důkaz toho, že se podařilo společnost revitalizovat. Aleš Palán k tomu udělal první krok. Děkuji mu. Tak, ať se podaří i ty další kroky.

Vladimír Zikmund

III. Zpráva prvního náměstka synodního seniora

Úvahy o měnícím se postavení kazatelů a jejich nedostatek se postupně promítly do řady našich rozhodnutí. Rozšířila se nabídka různých podpor – pro začínající kazatele, pro další vzdělávání, pro kazatele odcházející do výslužby. Dalším krokem v této řadě je návrh na zřízení místa celocírkevního faráře pro duchovenskou službu, který předkládáme letošnímu zasedání synodu. Jsme si ovšem vědomi toho, že bez trvalého zájmu a podpory sborů a jednotlivců, jakož i Božího požehnání žádná taková opatření mnoho nezmohou.

Aniž bychom ztráceli kazatele ze zřetele, chceme se nyní soustředit na postavení presbyterů, jejich roli, přípravu, vzdělávání a podporu.

Naše církve se může těšit z hojných zahraničních ekumenických kontaktů. Cenná jsou sborová partnerství, společné slavení bohoslužeb i osobní přátelství. Zahraniční hosté přijíždějí na farářský kurz, na synodní zasedání, na slavnostní (výroční) bohoslužby, naši zástupci jsou zváni při obdobných příležitostech do partnerských církví. Naši faráři sbírají zkušenosti při kazatelské službě ve sborech Skotské církve. V uplynulém roce byly naše kontakty vzhledem k výročí vzniku ČCE zvláště intenzivní. Konala se také společná jednání církevního vedení s vedením našich partnerských církví. Máme zastoupení ve výborech Světového luterského svazu (Olga Navrátilová) a Konference evropských církví (Petr Kratochvíl). Tyto vztahy a kontakty jsou zvláště v této době pro nás neobyčejně cenné – ve světě, který čelí globálním problémům (uprchlictví, klimatické změny), a v Evropě s tématy nacionalismu, vztahu k islámu, diskriminace žen, LGBT. Tyto otázky namnoze vzbuzují napětí a rozdělení uvnitř církví. S našimi sestrami a bratry ze zahraničních partnerských církví se na ně můžeme podívat z odstupu i do hloubky, sdílet své obavy i dobré zkušenosti, vzájemně se povzbuzovat a podpírat ze zdrojů Božího slova. Velký dík patří ekumenickému oddělení ÚCK, které o tyto vztahy pečuje. A také všem sestrám a bratrům v našich sborech, kteří jsou jim otevření.

Pavel Pokorný

IV. Zpráva prvního náměstka synodního kurátora

Začnu tím, čím jsem uzavřel loňskou zprávu: Spoléhejme na Hospodina, který nebydlí v chrámech stavěných lidskýma rukama, věrme radostné zvěsti, kolem níž se utvářejí naše sbory, a vytrvejme na cestě za Kristem ve společenství poutníků! To je to podstatné, vše ostatní z toho vyplývá.

Jsmo vděční, že žijeme ve svobodných poměrech. Umožňují nám podnikat to, co pokládáme za správně a potřebné, ale také i vyjádřit kritický odstup od toho, co se ve veřejném životě děje nepravého.

Postupující hospodářská odluka církvi od státu však neznamená absolutní nezávislost. V řadě činností, v nichž stát finančně podporuje i nestátní subjekty, jako je školství, sociální a zdravotní služby či další oblasti, bude církev i jí zřízené instituce nadále příjemcem takové podpory. Ve spolupráci s dalšími nestátními školami a sociálními institucemi budeme nadále prosazovat rovný přístup nestátních subjektů k veřejným zdrojům. Udržitelný rozvoj naší diakonie a škol není myslitelný bez účasti na systému financování sociálních služeb a školství z veřejných zdrojů. Spolupráce církve a státu ve školství je ve společném zájmu. Proto se nechceme jako zřizovatel zříkat spoluodpovědnosti za další rozvoj škol Evangelické akademie. Jsem rád, že minulý synod schválil, že výrazným podílem podpoříme stavby dvou škol, jejichž působení ve stávajících prostorech brzy nebude možné. Usilovně se staráme, abychom tyto prostředky užili co nejefektivněji. Jsem vděčný, že naši předchůdci byli zdravě prozíraví a předali nám církevní finance v takovém stavu, že si to můžeme dovolit.

Přesto v posledních několika letech celocírkevní sbírky Jeronýmovy jednoty na Hlavní dar lásky a Jubilejní toleranční dar stagnují. Požadavky na opravy překračují možnosti Jeronýmovy jednoty a nelze stále spoléhat na dary ze zahraničí. Prosím Vás, abyste o práci Jeronýmovy jednoty průběžně informovali na úrovni sborů a seniorátů a vedli členy církve a sbory k solidaritě s těmi sbory, které potřebují podporu při údržbě a rekonstrukci kostelů, modliteben a fár. Udržování fungování sborů samo o sobě nedává smysl bez působení navenek, otevřenosti ke službě všem potřebným, nejen „domácím víry.“

Jiří Schneider

V. Zpráva druhého náměstka synodního seniora

Církev nejsou jednotlivci, už vůbec ne role, funkce, ale společenství žijící ve vzájemných vztazích. A aby nebyly vztahy pouze platonické, musí se komunikovat. Mezi členy SR dobrý. Nemáme nejmenší problém vzájemně povědět cokoli kdykoli, není toho málo a stále to není dost. Těch informací a potřeby sdílet potřebné je stále snad víc a víc... S ÚCK dobrý. Funguje to, komunikuje se pečlivě, všichni se snažíme, aby zádrhelů bylo co nejméně, jsou na to pravidla, snad jasně rozdělené kompetence.

Prostor přece jen ke zlepšování vidím v komunikaci s některými poradními odbory a komisemi. Máme jich mnoho, jejich role jsou často tradiční, jaksi předpokládané, zdánlivě nezměnitelné. Vznikají také pracovní skupiny nové, aktuálně potřebné, někdy skutečně dočasné. Všechno to jsou ale poradní orgány synodní rady! Některé pracovní skupiny jsou aktivní samy od sebe, přinášejí spoustu podnětů i požadavků, někdy jen zíráme. Jiní pracují na dlouhodobých (?) úkolech a „pošťuchování shora“ se nezdá být dost efektivní. Mnohé poradní odbory pracují usilovně, pečlivě, přesně podle zadání a výsledky jejich práce nám přistávají pravidelně na stole. Děkujeme.

Mluvíme v SR o tom, že by byla potřebná a užitečná inventura, v určité míře reorganizace, obměna nejen personální, ale i ve způsobu práce, zadávání úkolů, jejich plnění, ve zpětné vazbě. Je to ale „projekt“, pro který stále nenalzáme čas a prostor soustředěné práce. Znamenalo by to spoustu setkání, rozhovorů – pečlivé komunikace. Rádi bychom šli touto cestou. Nemyslím si totiž, že by byl čas pro nějaké radikální administrativní opatření radikálního konce a nových počátků. Nebo snad byl?

Zprávy o činnosti jednotlivých PO a komisí máte v materiálech synodu na jiném místě. Zvláště upozorňuji na synodní radou nově ustaveného koordinátora projektu nového Evangelického zpěvníku, Pavla Hanycha. Slibujeme si od jeho práce významnou pomoc v tom, že zpřehlední všechnu činnost potřebnou k dokončení EZ, bude koordinovat časový plán i finance a sejme tak z komise pro přípravu NEZ vedené Miloslavem Esterlem starosti, které přesahují vlastní přípravu písní k vydání. Vedoucím projektu NEZ se stává synodní senior Daniel Ženatý. Na nový EZ se těšíme, tak ať se naše naděje dočká dobrého konce ☺.

Ondřej Titěra

VI. Zpráva druhé náměstkyně synodního kurátora

Letos je to deset let, co pracuji v synodní radě. Je to kus života a příležitost k ohlédnutí.

Práce okolo účetnictví a mezd na ÚCK, která pro mě před deseti lety byla noční můrou, je v rukách současných pracovníků naprosto profesionální a mohu jenom poděkovat za jejich pracovní nasazení. Poděkování si zaslouží i skupina účetních revizorů, kteří pracují spolehlivě, ochotně a v zaběhlém rytmu.

Před deseti lety jsme nevěděli, zda bude odluka církve od státu. A nyní máme tým odborníků, kteří profesionálně nakládají s našimi financemi ve fondu ČCE (A) i ČCE (B) a k naší spokojenosti pracuje i tým v ČCE Reality. Prostředky ve fondech ústředí jsou zhodnocovány dle jejich potřeby a dle možností trhu.

Před deseti lety neexistovalo Středisko humanitární a rozvojové spolupráce Diakonie ČCE, ale pouze humanitární komise, která pomáhala organizovat pomoc při povodních. Dnes je tato „Česká humanitárka“ součástí střediska, které má za sebou, a doufám i před sebou, spoustu dobrých zahraničních projektů. Pod vedením Kristiny Ambrožové má středisko v současné době dobře našlápnuto, i když stále bojuje o spolehlivý a kvalitní tým lidí.

Posun za deset let v oblasti odměňování farářů a přemýšlení o jejich náplni práce nejen ve strategické komisi, ale i v celé církvi, je naprosto zásadní. Změnil se také přístup sborů k farářům v oblasti bydlení – sbory se snaží farářům umožnit kvalitní bydlení. Posun vidím i ve vnímání postavení partnerů/rek kazatelek/lů.

Za deset let proběhly v řadě sborů opravy a rekonstrukce. Mnohé sbory využily velkých evropských i národních projektů. Za podpory Jeronýmovy jednoty i půjček z Personálního fondu na profinancování se opravily mnohé kostely, modlitebny, klubovny i sociální zázemí. Mám radost, že i peníze z diakonických a rozvojových projektů napomohly v uplynulých třech letech k budování zázemí sborů a rozjezdu řady projektů, které vedou k zpřístupnění sborů pro veřejnost.

To všechno výše mě těší. Co mě trápí, je, že spousta sborů nechápe, jak funguje Jeronýmova jednota. Že je to solidární podnik, kdy jednou pomohu já, příště bude pomoheno mně.

A to druhé, co bych ráda někam posunula, je více mluvit o tématu životního prostředí. Před deseti lety byly silně zpochybňována varovná slova vědců upozorňující na klimatické změny. Dnešní realita je horší než dřívější prognózy. A pokud někdo má být v čele těch, kdo na tyto problémy upozorňují a volají po nápravě, je nasnadě, že tam nemůže chybět ČCE.

Eva Zadražilová